



EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ
П'ЯТА СЕКЦІЯ

**СПРАВА «ДРОГОВЕЦЬКА ПРОТИ УКРАЇНИ»
(CASE OF DROGOVETSKAYA v. UKRAINE)**

(Заява № 41662/05)

РІШЕННЯ

СТРАСБУРГ

3 січня 2013 року

Це рішення є остаточним, але може підлягати редакційним виправленням.



У справі «Дрогобецька проти України»

Європейський суд з прав людини (п'ята секція), засідаючи палатою, до складу якої увійшли:

Боштьян М. Зупанчіч (*Bostjan M. Zupancic*), Голова,

Енн Пауер-Форд (*Ann Power-Forde*),

Хелена Єдерблом (*Helena Jaderblom*), судді,

а також Стівен Філіпс (*Stephen Phillips*), заступник Секретаря секції, після обговорення за зачиненими дверима 4 грудня 2012 року постановляє таке рішення, що було ухвалено в той день:

ПРОЦЕДУРА

1. Справу було розпочато за заявою (№ 41662/05), яку 28 лютого 2003 року подала до Суду проти України відповідно до статті 34 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі — Конвенція) громадянка України пані Наталія Едуардівна Дрогобецька (далі — заявниця).

2. Заявницю представляв пан В. А. Дрогобецький, юрист, який практикує у м. Харкові. Уряд України (далі — Уряд) представляли його Уповноважені — пан Ю. Зайцев та пані В. Лутковська з Міністерства юстиції.

3. 27 вересня 2010 року заяву було комуніковано Уряду.

ФАКТИ

ОБСТАВИНИ СПРАВИ

4. Заявниця народилася в 1961 році та проживає у місті Харкові.

5. 11 квітня 2000 року прокуратурою Київського району м. Харкова було порушено кримінальну справу щодо заявниці та двох інших осіб за підозрою в ухиленні від сплати податків та у посадовому підлозі, вчиненому ними як посадовими особами приватного підприємства.

6. 24 квітня 2000 року заявниці було пред'явлено обвинувачення.

7. У період з 30 травня 2000 року до 30 червня 2004 року Київський районний суд м. Харкова (далі — районний суд) розглядав справу.

8. Відповідно до наданої Урядом інформації в ході провадження судові засідання дванадцять разів відкладались з огляду на те, що головуючий суддя розглядав іншу справу, та сім разів — на прохання захисників інших співовбвинувачених. Крім того, п'ять разів судові засідання було відкладено у зв'язку з неявкою заявниці або її захисника. Насамкінець, чотири рази засідання не відбулися через неявку прокурора та три рази — свідків. Проте, відповідно до тверджень заявниці, суддею неодноразово з різних причин не було

належним чином повідомлено сторонам про заплановані судові засідання. Деякі з відкладень, як вона стверджувала, були спричинені неспроможністю судді забезпечити аудіофіксацію засідань, чого вимагала заявниця.

9. Тим часом заявниця подавала до вищих судів численні скарги на тривалість провадження. Як було зазначено у відповіді апеляційного суду Харківської області на одну з її скарг, аудіозаписуюче обладнання було доступне тільки в апеляційному суді, та внаслідок цього суд першої інстанції мав відповідним чином узгоджувати графік засідань.

10. 30 червня 2004 року за клопотанням прокуратури та в присутності захисника заявниці районний суд закрит кримінальну справу щодо заявниці у зв'язку із закінченням строку давності притягнення до кримінальної відповідальності.

11. 8 липня 2004 року ця постанова набрала законної сили.

ПРАВО

I. СКАРГИ ЩОДО ТРИВАЛОСТІ ПРОВАДЖЕННЯ ТА ВІДСУТНОСТІ НАЦІОНАЛЬНИХ ЗАСОБІВ ЮРИДИЧНОГО ЗАХИСТУ ЩОДО ЦЬОГО

12. Заявниця скаржилася, що тривалість кримінального провадження була нерозумною та що не було ефективного засобу юридичного захисту у цьому зв'язку. Вона посилалася на пункт 1 статті 6 та статтю 13 Конвенції, які у відповідних частинах передбачають таке:

«Кожен має право на справедливий ... розгляд його справи упродовж розумного строку ... [судом], ..., який вирішить спір щодо його прав та обов'язків цивільного характеру...

Кожен, чий права та свободи, визнані в цій Конвенції, було порушено, має право на ефективний засіб юридичного захисту в національному органі, навіть якщо таке порушення було вчинене особами, які здійснювали свої офіційні повноваження».

A. Прийнятність

13. Суд зазначає, що ці скарги не є явно необґрунтованими у розумінні підпункту «а» пункту 3 статті 35 Конвенції. Крім того, Суд зазначає, що вони не є неприйнятними за будь-яких інших підстав. Отже, вони мають бути визнані прийнятними.

В. Суть

1. Пункт 1 статті 6 Конвенції

14. Заявниця скаржилася, що кримінальне провадження щодо неї тривало необґрунтовано довго, та що судді, які розглядали її справу, були пасивними, необґрунтовано відкладаючи засідання у той час, як вона сама або її захисник були присутні на всіх засіданнях, про які вони були належним чином повідомлені.

15. Уряд заперечив проти цього аргументу. Він стверджував, що справа була складною, враховуючи, зокрема, її економічний характер та залучення двох інших обвинувачених, а також численних свідків. Також відповідальність за деякі із затримок Урядом було покладено на заявницю.

16. Суд повторює, що розумність тривалості провадження повинна оцінюватися в світлі обставин справи та з урахуванням наступних критеріїв: складність справи, поведінки заявника та відповідних державних органів (див., серед багатьох інших джерел, рішення у справі «*Пелісьє та Сассі проти Франції*» (*Pelissier and Sassi v. France*) [ВП], заява № 25444/94, п. 67, ECHR 1999-II).

17. Повертаючись до фактів цієї справи, Суд зазначає, що період, який має братися до уваги, розпочався 11 квітня 2000 року та закінчився 8 липня 2004 року, коли постанова суду про закриття кримінальної справи щодо заявниці набрала законної сили (див. вище пункт 11). Воно тривало на одному рівні юрисдикції протягом чотирьох років та трьох місяців.

18. Суд вважає, що провадження було важливим для заявниці. Хоча справа стосувалася двох пунктів обвинувачення та трьох співообвинувачених, вона видається не дуже складною.

19. Щодо поведінки заявниці та державних органів Суд зазначає, що, навіть якщо були затримки з вини заявниці, вони не можуть вважатися такими, що значним чином сприяли збільшенню загальної тривалості провадження. Таким чином, Суд вважає, що поведінка заявниці сама по собі не може слугувати виправданням загальної тривалості провадження. Суд зазначає, зокрема, що в той час, як досудове слідство було завершено протягом двох тижнів, національний суд розглядав справу більше чотирьох років та двох місяців, і в кінцевому результаті закрив її у зв'язку із закінченням строку давності притягнення до кримінальної відповідальності (див. пункти 5–7 вище). Щодо інших затримок Суд зазначає, що саме до компетенції національних судів належить організація судового розгляду таким чином, щоб він був швидким та ефективним (див. рішення у справі «*Скордіно проти Італії*» (*Scordino v. Italy*) (№ 1) [ВП], заява № 36813/97, п. 183, ECHR 2006-V, та рішення від 18 червня 2009 року у справі «*Піліпей проти України*» (*Pilipey v. Ukraine*), заява № 9025/03, п. 31).

20. У світлі вищевикладеного Суд доходить висновку, що основну відповідальність за надмірну тривалість провадження, про яке йдеться, несуть державні органи.

Таким чином, було порушення пункту 1 статті 6 Конвенції.

2. Стаття 13 Конвенції

21. Суд повторює, що стаття 13 Конвенції гарантує ефективний засіб юридичного захисту у відповідному національному органі від стверджуваного порушення вимоги пункту 1 статті 6 Конвенції щодо розгляду справи протягом розумного строку (див. рішення у справі «Кудла проти Польщі» (*Kudla v. Poland*) [ВП], заява № 30210/96, п. 156, ECHR 2000-XI). Суд також звертається до свого висновку у справі «Меріт проти України» про відсутність в національному законодавстві ефективного та доступного засобу юридичного захисту щодо скарг на тривалість провадження у кримінальній справі (див. рішення від 30 березня 2004 року у справі «*Merit проти України*» (*Merit v. Ukraine*), заява № 66561/01, пп. 78–79).

22. Відповідно також було порушення статті 13 Конвенції.

II. ІНШІ СКАРГИ

23. Заявниця, посиляючись на статтю 1, пункт 1 та підпункт «b» пункту 3 статті 6, а також статтю 13 Конвенції, також скаржилася на стверджувану упереджену поведінку суддів суду першої інстанції та відсутність доступу її захисника до матеріалів справи, що становило порушення права на захист.

24. Уважно розглянувши доводи заявниці у світлі всіх наявних матеріалів та настільки, наскільки вони охоплюються його компетенцією, Суд доходить висновку про відсутність будь-яких ознак порушень прав і свобод, передбачених Конвенцією.

25. Таким чином, ця частина заяви є явно необґрунтованою та має бути визнана неприйнятною відповідно до підпункту «а» пункту 3 та пункту 4 статті 35 Конвенції.

III. ЗАСТОСУВАННЯ СТАТТІ 41 КОНВЕНЦІЇ

26. Стаття 41 Конвенції передбачає:

«Якщо Суд визнає акт порушення Конвенції або протоколів до неї і якщо внутрішнє право відповідної Високої Договірної Сторони передбачає лише часткове відшкодування, Суд, у разі необхідності, надає потерпілій стороні справедливую сатисфакцію».

A. Шкода

27. Заявниця вимагала 255 000 євро (EUR) відшкодування моральної шкоди та 4500 євро відшкодування матеріальної шкоди.

28. Уряд заперечив проти цих вимог.

29. Суд не вбачає будь-якого причинно-наслідкового зв'язку між встановленим порушенням та стверджуваною матеріальною шкодою, тому він відхиляє цю вимогу. З іншого боку, Суд вважає, що заявниця зазнала моральної шкоди. Здійснюючи оцінку на засадах справедливості, Суд присуджує заявниці 1300 євро відшкодування моральної шкоди.

B. Судові та інші витрати

30. Заявниця також вимагала 500 євро компенсації судових витрат.

31. Уряд заперечив проти цих вимог.

32. З огляду на документи, які є в його розпорядженні, та на свою практику, Суд відхиляє вимогу про компенсацію судових та інших витрат як необгрунтовану.

C. Пеня

33. Суд вважає за належне призначити пеню виходячи з розміру граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, до якої має бути додано три відсоткових пункти.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. *Оголошує* скарги заявниці за пунктом 1 статті 6 та статтю 13 Конвенції щодо тривалості провадження та відсутності ефективного засобу юридичного захисту щодо цього прийнятними, а решту скарг у заяві — неприйнятними.

2. *Постановляє*, що було порушення пункту 1 статі 6 Конвенції.

3. *Постановляє*, що було порушення статі 13 Конвенції.

4. *Постановляє*, що:

(a) упродовж трьох місяців держава-відповідач має сплатити заявниці 1300 (одна тисяча триста) євро відшкодування моральної шкоди разом з будь-якими податками, що можуть нараховуватись; ця сума має бути конвертована в національну валюту України за курсом на день здійснення платежу;

(b) зі спливом зазначеного тримісячного строку і до остаточного розрахунку на зазначену суму нараховуватиметься простий відсоток

(simple interest) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти.

5. *Відхиляє* решту вимог заявниці щодо справедливої сатисфакції.

Учинено англійською мовою і повідомлено письмово 3 січня 2013 року відповідно до пунктів 2 та 3 правила 77 Регламенту Суду.

Стівен ФІЛЛІПС
(Stephen Phillips)
Заступник Секретаря

Боштьян М. ЗУПАНЧІЧ
(Bostjan M. Zupancic)
Голова